

24. HERMAN STEENKEN VAN SCUTDORPE, *Sermones quinquaginta super orationem dominicam*. Oudenaarde, Arend de Keysere, 1480, f^o.

Oude vaalbruin schaapsleren band. Herkomst: Biechtvader van de arme klaren te Brussel (in handschrift); verzameling van de Stad Brussel (stempel).

Afb. 18

Brussel, Koninklijke Bibliotheek, Inc. B 1391 LP

Eerste editie van een bundeling sermoenen die blijkbaar een goede afzet vonden. Vier jaar later immers brengt Johan van Westfalen te Leuven een tweede editie op de markt — ongetwijfeld naar de druk van De Keysere — en nog een paar jaar later volgt er een te Lyon. Petreius maakt in zijn

¶ Finit cōpēdiosa quidem sed vtilis sermonum quinquaginta sup dñicam
 ordē cōpilatio/ correctōis lima ab omni rubigine neuo q̄ diligentissime
 purgata/ p̄fforieq̄ laudatissime ac utilissime artis fructuosa inuētiōe ac
 curatissime elaborata/ deuotissimi preclarissimiq̄ v̄ri ac dñi. dñi hermanni
 cognomento de petra de scriuorpe oriūdi. diuiniſſimi carthusiēſis ordinis
 monasterij circa nuros t̄necicos p̄fessoris Qui ex suorum ordinarde ac
 mandato platorū ordinis aūdicti ſāmonialibz ſcē anne cenobij iuxta oppi-
 dū Brūgenſe in flādia ē miſſus vicarius Quas ubi q̄tuor sup triginta lau-
 dabile v̄xiſſet annos/ felix eius aīa/ corporea ibidē mole relicta cōſcēdit ad
 poldā alta/ circa annos poſt xpi natale milleq̄o. m̄gētoſo dodecim ¶ Edi-
 dit p̄trea idem venerabilis pater ſex volūgnū de dñicis atq̄ ſcīs p̄ anni
 circulū emergētibz sermonū laudabile opus/ ad ſermocinādi munisterium
 locatis optabile cūctis/ Aliū Itē de religioſarū mulierū regimine cōſcrip-
 ſit librū Quorū omiū auidos p̄ntium inſpectio sermonū ē effectura laores.
 ¶ Preſſum aldenardi p̄ me Arnoldū ceſatis meoſq̄ ſodales. dñice i carnā-
 tionis ſupra M^o cccc^o āno lxxx^o Vnde ferant laudes cūcta exata deo

¶ Quisq̄ ad heliſeos cāpos et prata ſupna
 Ire cupis/ ducet iſte libellus eo
 Monſtrabitq̄ v̄iam directam/ denia nitans
 Et ſalebzoſa ſimul et tenebroſa loca
 Eſt iter obſtruſum per quod cōſcēdere celū
 Nitimur/ ac illud nos docet iſte liber

¶ Autor ut innotreat/ et op̄q̄ labori et liber eius
 Hunc aldenardum preſſit ob id nitide

¶ Arnoldi manibz faueat deus arbit̄r equus
 E quibus effluxit vtilis iſte liber

bibliografie enkel melding van de Leuvense druk. In de uitvoerige colofon (fol. 98 r°) lezen we dat Herman Steenken als vicarius naar het kartuizerinnenklooster Sint-Anna-ter-Woestijne is gezonden. Toch liet hij zijn werk niet te Brugge — waar op dat ogenblik enkel de exclusief Frans gerichte Colard Mansion werkte — maar bij Arend de Keysere drukken. Hoewel dit nummer één is in zijn bibliografie, is De Keysere hiermee nochtans niet aan zijn proefstuk toe; van zijn eerste drukken zijn echter geen sporen overgebleven. Van de vermoedelijk 300 exemplaren zijn er thans nog veertien bekend. Het hier tentoongestelde is doorlopend gerubriceerd. Het ontbrekende achtste blad van de omstandige inhoudsopgave is in handschrift uit de tijd aangevuld. De kapittelnummers zijn bij wijze van sprekende hoofdregel in Arabische cijfers in rood aangeduid. Bij de aanvang van de tekst een grote sierinitialiaal met penwerk versierd. Het is één van de talloze exemplaren afkomstig uit Brusselse klooster, wier bezittingen tijdens de Franse Revolutie waren aangeslagen en aan de stad overgemaakt. Op haar beurt werd deze collectie drukken in 1841 aan de Belgische staat overgedragen, wat hun aanwezigheid in de Koninklijke Bibliotheek verklaart. [E.C.-I.]

CA 919; POLAIN 1883; J. MACHIELS, *Meester Arend de Keysere, 1480-1490*, Gent, 1973, nr. 1; *De vijfhonderdste verjaring van de boekdrukkunst in de Nederlanden*. Catalogus [van de] tentoonstelling. Brussel, 1973, nr. 157; IDL 2236.
